

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

СИСТЕМА КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Ірина Володимирівна Андрусенко,
*науковий співробітник відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

МІЖПРЕДМЕТНА І ВНУТРІШНЬОПРЕДМЕТНА ІНТЕГРАЦІЯ

Реалізація
природознавчої
галузі

... вітер

Загадка
Куди ступиш — всюди маєш,
не бачиш, а вживаєш.

Спробуй затримати дихання. Довго ти зміг (смогла) не дихати?
Ні. Це тому, що людина дихає повітрям безупинно. Повітрям дихають усі живі організми. Воно проникає в кожну шпаринку.
Переконайся, що повітря є навколо нас.

Досліди, де в класі знаходиться повітря.
До якої природи належить повітря?

Досліди повітря.

1. Помахай зошитом біля обличчя. Що ти відчуваєш?
2. Через соломинку подми в склянку з водою. Що це за бульбашки?

Це – повітря, яке було в ...

- 3.
4. Налий у склянку холодну воду. Спостерігай, як на стінках склянки з'являються бульбашки. Що це за бульбашки?

Під час проведення дослідів тобі вдалося побачити повітря, відчути його запах? Чому?

**Повітря прозоре, без кольору, без запаху.
Це його ознаки.**

Екологічний складник

Здоров'язбережувальна
галузь

Ти вже знаєш, що людина не може жити без повітря. Але для здоров'я корисне свіже повітря. Забруднене повітря шкодить здоров'ю.

Корисна порада:

- Не забувай провітрювати свою кімнату.
- Стеж, щоб у класі завжди було чисте повітря.
- Відпочивай серед природи.

Ображена квартирка скаржилася на свого господаря.
Як ви думаєте, що вона говорила?
Для чого провітрюють кімнату?

Розглянь малюнки. Яке місце для відпочинку ти обереш?
Поясни свій вибір.

Чому треба дихати чистим повітрям?
Чому на кожній перерві треба провітрювати клас?

Послухай казку.

Допитливий вітерець
Полетів вітерець наздоганяти човен на Дунай. Дмхнув і понесли вітрила човен до затоки. Там рибалок чекав хороший рибний улов. Вони були дуже вдячні й довго махали йому вслід. Допитливий вітерець полетів далі.

Соціальна та
громадянська галузь

Залетів у пустелю. Земля потріскала від засухи. Вирішив вітерець допомогти. Зібрав хмари й випав рясний дощ. Подякувала йому змучена від спраги земля. Полетів вітерець далі.

Прилетів у місто. Воно вже багато днів плакало дощем. У будинку біля вікна сиділа сумна дівчинка. Їй так хотілося побавитися у дворі. Сильно дмхнув вітер і порозбігалися лякливі хмари. Пробілило до землі проміння сонця й висушило калюжі. Веселий дитячий гомін залунав на вулицях. Усміхнувся вітерець і полетів собі далі.

Сподобалось йому робити добрі справи. Отак він і літає. То збирає, то розганяє хмари допитливий помічник (За І. Качаном).

Вітер підказує людям ідеї різних винаходів і допомагає працювати багатьом приладам.
Зроби власні винаходи!

Вітрові розваги

Пограйся з вітром.

Критичне мислення
та творчість

ІНТЕГРАЦІЯ чи МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ?

ОБ'ЄДНУВАТИ (утворювати щось ЦІЛЕ, збираючи разом які-небудь окремі одиниці, елементи): об'єднати, з'єднати, злити, звести.

ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ».1 КЛАС

Назва галузі Тематика	Природознавча	Технологічна	Громадянська	Соціальна	Здоров'язбере жувальна	Історична
МОЯ ШКОЛА	—	Організація робочого місця.	—	Безпечна поведінка у школі та на уроках. Мої друзі. Вчуся вітатися.	Екскурсія. Дослідження приміщення школи. Правила безпеки на уроках технологій.	Історія моєї школи.
УКРАЇНИ ВЕСЕЛКОВИЙ СВІТ	Моя країна – Україна. Рослини – символи України.	Калина – символ України	Герб України, Прапор України, Гімн України, мова.	22 січня – день соборності України. Стандарти поведінки в суспільстві.	—	Походження Герба, Прапора, Гімну України, української мови.
ОЙ ВЕСНА, ВЕСНА – ДНЕМ КРАСНА	Ознаки весни. Весняні явища та зміни у природі. Спостереження за живою природою.	Гірлянда з паперових квітів + (екологічна грамотність)	Служба порятунку 101. Чи знаєш ти, як діяти у небезпечних ситуаціях?	Небезпеки у період льодоходу і повені.	Що потрібно зробити, якщо у тебе промокло взуття?	—

Основні принципи побудови навчального змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

- дитиноцентризм;
- природовідповідність;
- науковість;
- доступність;
- логічна послідовність.

- забезпечення особистісно орієнтованого підходу;
- формування ключових і предметних компетентностей;
- врахування потреб і вікових можливостей учнів;
- розвиток пізнавальної сфери першокласників.

- розвивати бажання й уміння вчитися;
- відповідально ставитися до навколишнього світу.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ ФУНКЦІЇ

ЩО ОТОЧУЄ МЕНЕ В ДОВКІЛЛІ

Моє найближче оточення

Розкажи, що оточує дітей.

Назви предмети, які тебе оточують у класі.
Чи належать вони до твого довкілля? Чому?

Розкажи, якими іграшками ти любиш гратися.
Чи належать вони до твого довкілля?

Розглянь малюнки. Вибери один малюнок.
Розкажи, що на ньому оточує людей.
Що називають довкіллям?

Загадка

Тьох, тьох, тьох, тіву-тів!
Лине радісно з гаїв. То співаночка чия?
Голосного ...

Послухай оповідання В. Сухомлинського «Соловей і Жук».

Яка пригода трапилася в садку?
Про що сперечалися тварини?
Як ти думаєш, чому саме так відповіла дівчинка?
Чи погоджуєшся ти з відповіддю дівчинки?

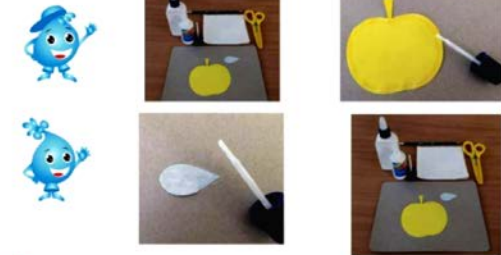
Усе, що оточує людину, називають довкіллям.

РІЗАННЯ ТА СКЛЕЮВАННЯ ПАПЕРУ

Розглянь фото та поясни, як правильно різати папір.

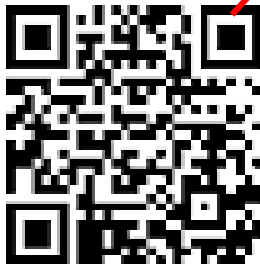

Поясни, як наклеювати деталі різних розмірів.

АПЛІКАЦІЯ З ГЕОМЕТРИЧНИХ ФІГУР «СОЛОВЕЙКО»

З чим ти будеш працювати?

Послухай оповідання В. Сухомлинського «Соловей і Жук».

Мультфільми
Казки
Оповідання
Вірші
Загадки

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД – ОСНОВА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

ДЕ ТИ, ЗИМОНЬКО, ЖИВЕШ?
ЗИМОВІ ЯВИЩА В ПРИРОДІ

Земля вкрилася білосніжним сніговим килимом. Тіло переціп-тються дерева, огорнувшись сріблястим **інеєм**, немов гухом. Тільки кременні дуби стоять, заповоріжені **снігом**, немаче наділи теплі кожухи, порипують на **морозі** величезними вітамі. Усе живе принахшло, зачалося, чекаючи холоду, **хуртовини**. Природа готується до зимового сну.

Розглянь малюнок. Добери пестливі зимові слова.

До живої чи неживої природи належать сніг, іній, мотвина?

Загадка
Лід на річках, тиша в лісах,
Вікола гуляє, снігом усе вкриває,
Хто скаже, коли це буває?

Спостерігай за погодою.
Помічай, якими стають дні.
• Дні коротшають. Стає холодніше.
Спостерігай за хмарами.
• На небі частіше з'являються темні хмари.

Допомагаю птахам узимку

Спостерігай за птахами.

Помічай:
• коли вони збираються в зграйки;
• коли настовбурчують пір'я;
• коли замовкають;
• які птахи наблизилися до осель.

Перевір разом з дорослими.
• Сонце заходить за хмари — на негоду.
• Борошч: настовбурчили пір'я — буде негода.
• Струй з кимось із дорослих годівничку для птахів. Розглядай тик, які прилітають до неї.

Укажи казку Н. Олійник «Новорічна казка».

Зимові розваги

Розкажи, чи любиш ти гратися зимку.

Пригадай, коли тобі було весело.

Поміркуй, чим відрізняються пустощі від розваг.

Варто забувати, що небезпечні дії можуть призвести до приємностей. Не зашкодь друзям! Сніжкою цілься в спину або в чобітки, але в жодному разі не в обличчя.

Розглянь малюнок. Обери речі по погоді.

У такому одязі ти можеш падати і вальцятися у снігу, не боїчись забруднитися. Перед грою обов'язково одягай рукавички. Снігом можна обморозити пальці й застудитися.

Щоб не змерзнути, треба тепло одягатися.

Досліджую сніжинку

Спостерігай за сніжинками.

1. Підними голову вгору, подивися, як падають сніжинки.
2. Придивися до сніжинки. Яка вона на колір?
3. Упіймай сніжинку й подихай на неї. Що відбулося?
4. Розглянь кілька сніжинок через лупу. Чи однакові вони за формою?

1. Склади основу для сніжинки за схемою.

2. Відріж нижню частину основи, як показано на фото.

3. З обох боків основи зроби ажурні вирізи.

Об'єднайте сніжинки у великі новорічні гірлянди. Прикрасьте ними клас і шкільну вилучку.

Який папір краще взяти для вирізання сніжинок? Розкажи, яка сніжинка в гірлянді тобі сподобалася найбільше? Чому?

Прояви активності учня, що виражаються в доцільній зміні навколишнього світу на доступному рівні, відповідно віковим особливостям.

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ХАРАКТЕРУ

Дослідження – пошук.

Дослідження – спостереження.

ШКОЛЯРИКИ-ШКОЛЯРІ

МОЯ ШКОЛА

Досліди разом з однокласниками, хто працює у твоїй школі, чи є в ній особливі місця.

Розкажи, які приміщення зображені на малюнках. Як ти їх розпізнаєш?

Дослідження – розпізнавання.

Шкільні правила

Обери слова, щоб довести, що ти вихована людина.

Вітаю!
Радий Вас бачити!
Добрий день!

Як ти привітаєшся з вчителькою?

Будь ласка!
Проходь!
Прошу!

Які слова ти скажеш однокласниці перед тим, як пропустити її вперед?

Вибач!
Пробач, будь ласка!
Пусте! Я не забувся!

Які слова ти обереш, щоб вибачитися?

Смачного!
Хліб-сіль!
Приємного смаку!

Які слова ти говориш перед обідом? А після обіду?

ОСІНЬ ТАКА МИЛА Я ВРАНЦІ СОНЦЕ РАДО ЗУСТРІЧАЮ

Природа складається з неживих і живих об'єктів. Об'єкти природи ще називають **тілами**, **предметами природи**.

Неживі об'єкти — це, наприклад, Сонце, Місяць, вода, повітря, глина, веселка, сніжинка, ...

Розглянь малюнки. Розкажи, які об'єкти належать до неживої природи.

Спостереження, коротко- та довготривалі досліді

Досліджую природу рідного краю

Розглянь малюнки.

золота осінь

тихе полювання

дари осені

птахи відлітають

Розкажи, чим привабила тебе осінь.
Чи умієш ти придивлятися до природи?

Розглянь малюнки. Про які ознаки рідкої води ти дізнаєшся?

Досліди воду.

1. У склянку з водою опусти ложку. Чи її видно?
Ложку видно, бо рідка вода **прозора**.
2. Подивися, чи має вода колір.
Вода **не має кольору**.
3. Визнач, чи має вода запах.
Вода **не має запаху**.

Розкажи, про які ознаки рідкої води ти дізнався (дізналася)?

Ознаки рідкої води: текуча, не має форми, прозора,
не має кольору, не має запаху.

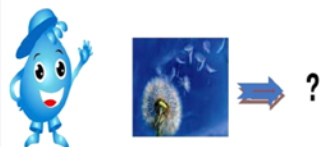
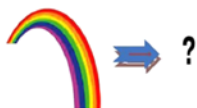
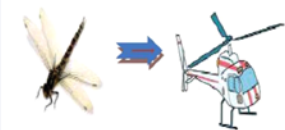
Оволодіння змістом здійснюється
шляхом використання спеціальних
методів пізнання, через
дослідницьку діяльність учня.

Техніко-технологічні, раціонально-логічні і творчі завдання

Спостерігаючи за природою, люди побудували літаки, човни, мости, землерийні машини...

Досліди, що до чого подібне.

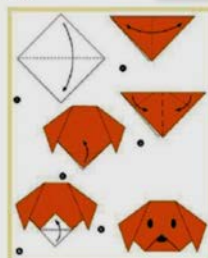
Коли ти спостерігаєш за природою, завжди відкриєш для себе щось нове. Наприклад, горобець стрибає по землі, а голуб — ходить. А на що подібна гусениця?

ОРИГАМІ «ВІРНІ ДРУЗИ»

З чим ти будеш працювати?

1. Склади котика або собачку за схемою. Фломаст малюй очі, ніс, рот, вуса. Змасти клеєм зворотний бік і приклей їх на картон — основу.

Складіть історію про пригоди паперових героїв. Додайте їм казкового образу.

Як оцінили твою роботу однокласники? Чим твоя фігурка відрізняється від їхніх поробок?

АПЛІКАЦІЯ «ГРИБНА РОДИНА»

З чим ти будеш працювати?

1. Добери видовжене листя світлого кольору для ніжки гриба та темного кольору округлої форми для шляпки. Підріж унизу листочок для ніжки гриба.
2. Розклади всі деталі на картоні-основі.
3. Поміть олівцем і приклей кожну деталь на відповідне місце.
4. Заверши аплікацію. Приклей подрібнене листя — травичку.
5. Готову аплікацію суши під пресом

Створи із засушеного листя осінній пейзаж.

Розкажи про свою аплікацію й оціни її якість. Які матеріали й інструменти тобі необхідні для її створення?

ВІД РІДНОГО ПОРОГА — БЕЗПЕЧНА ДОРОГА

Познач свої спостереження за допомогою умовних позначок.

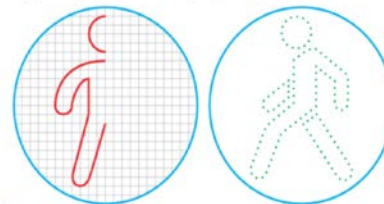
Гра «Дорожні знаки»

Перевір, чи знаєш ти дорожні знаки, розмісти їх на малюнках. Чому на перехрестях встановлюють світлофори? Коли потрібно зупинитись і почекати?

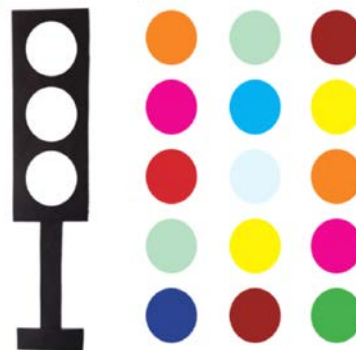

Виготовлення світлофора

Домалюй червоною човічка. Поясни, що означає цей сигнал. Розфарбуй зеленим кольором та дізнайся, який сигнал світлофора запрошує пішоходів переходити дорогу.

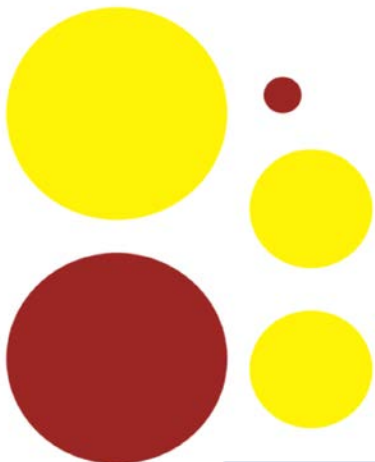

Склади кольори світлофора

Аплікація з геометричних фігур «Соловейко»

Виготуй аплікацію «Соловейко» з геометричних фігур.

ДОСЛІДЖУЮ ПОВІТРЯ

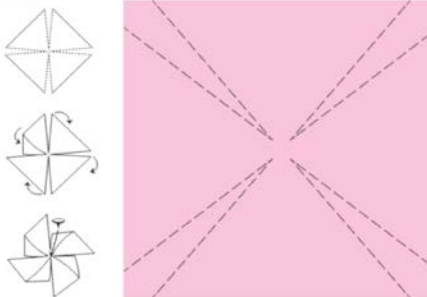
Познач свої спостереження за допомогою умовних позначок.

Розглянь малюнки. Познач об'єкти, де знаходиться повітря.

Виготв паперовий вітрочок у такій послідовності, як показано на малюнку. Випробуй його в дії. Зроби висновок.

Підготовка та зберігання природного матеріалу

Познач листки, які ти використаєш для аплікації «Золота рибка».

Як можна назвати одним словом тварин, зображених на малюнках? Назви тих тварин, яких ти знаєш.

ПРИРОДНІ ТА РУКОТВОРНІ ОБ'ЄКТИ

Оздоблення виробів

Читання та обговорення казки Віталії Савченко
“Помічники Святого Миколая”

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ”
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ
КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ

вул. Паньківська 25, (офіс 15),
м. Київ, 01021

Офісний моб. тел.:
(067) 407-50-73

Телефони:
(044) 287-11-88 (тел./факс),
287-11-66, 287-11-44,
253-98-04, 253-62-87,
253-90-17

Відділ замовлень:
sales@gramota.kiev.ua

<http://www.gramota.kiev.ua>
info@gramota.kiev.ua

Ірина Андрусенко
+38(067) 647 37 72

[E- mail: Irina0668@bigmir.net](mailto:Irina0668@bigmir.net)

Групи в соціальних мережах:

[Нова українська школа](#)

[Допомога вчителю. НУШ.](#)

[Все для вихователів, вчителів та студентів](#)

Дякуємо за увагу!

